

КРИЗОВА ПСИХОЛОГІЯ

УДК 159.964

Я. Амурова¹, доктор філософії з психології, доц. каф. (ORCID 0000-0002-3486-1138)

Л. Галушко², кан. психол. н, в. о. зав. каф. доц. (ORCID 0000-0001-6323-5307)

¹Національний університет цивільного захисту України

²Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

ОСОБИСТІСНА ПСИХОКОРЕКЦІЯ ЯК НЕОБХІДНА ПЕРЕДУМОВА УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ДСНС УКРАЇНИ

Статтю присвячено розв'язанню проблеми особистісної психокорекції майбутніх психологів ДСНС України. Дослідження базується на теоретико-методологічних засадах психодинамічної парадигми та аналізі емпіричного матеріалу психокорекційних груп за методом активного соціально-психологічного пізнання. У статті розкрито діагностико-корекційний потенціал методу АСПП з використанням тематичного психомалюнку в контексті підготовки майбутніх психологів ДСНС України. Представлено принципи психокорекційної роботи, які є необхідною передумовою для продуктивної особистісної рефлексії, розвитку емоційної усвідомленості, зниження внутрішньої напруги та створення безпечного простору для глибинного пізнання психіки суб'єкта у групі АСПП. У статті розкриваються методологічні засади психодинамічної теорії, яка є базовою для організації та проведення глибинно-психологічного дослідження в групі активного соціально-психологічного пізнання. Зосереджено увагу на важливості особистісної психокорекції майбутніх психологів в контексті їхньої успішної професійної діяльності. Дослідження присвячено виявленню особистісних проблем, внутрішніх конфліктів і емоційних станів студентів-психологів засобами тематичного психомалюнку, що сприяє процесам особистісного усвідомлення та особистісної психокорекції суб'єкта. Представлено аналіз психомалюнків студентів-психологів, що брали участь у заняттях з групової психокорекції, з глибинною інтерпретацією їх індивідуалізованого змісту. Результати дослідження засвідчили, що метод психомалюнку дозволяє виявити непрожиті дитячі травми, емоційні бар'єри, потребу в захищеності, пошук сенсів, а також потенціал особистості до внутрішнього зростання. Здійснення вербальної інтерпретації малюнків сприяло активації процесів саморефлексії, усвідомленню проблемних зон та емоційного розвантаження, що відповідає завданням особистісної психокорекції. У статті описано переваги методу АСПП у вивченні глибинних чинників особистісної проблеми суб'єкта та подальшої особистісної психокорекції суб'єкта. Обґрунтовано доцільність системного використання психомалюнку як складової психокорекційної роботи з майбутніми психологами ДСНС України.

Ключові слова: активне соціально-психологічне пізнання (АСПП), психокорекція, психомалюнок, майбутні психологи, особистісна проблема, професійна діяльність, рефлексія.

Вступ. У контексті професійної підготовки майбутніх психологів ДСНС України та соціально-психологічної ситуації, що склалася в умовах воєнного стану, з'являються

нові виклики, пов'язані зі зростанням деструктивних психічних станів у фахівців, які діють в умовах суспільної нестабільності. З огляду на це, особливої уваги потребує формування

психологічної готовності та внутрішньої стійкості майбутніх психологів ДСНС України. Актуальність дослідження зумовлена зростаючими вимогами до професійної діяльності фахівців психологічної служби ДСНС України, які працюють в умовах високого ризику, постійної психоемоційної напруги та необхідності оперативного прийняття рішень у кризових ситуаціях.

Особистісна психокорекція майбутніх психологів ДСНС України є важливою складовою професійної підготовки, оскільки дає змогу сформувати стійкі адаптаційні механізми, підвищити рівень емоційної саморегуляції, знизити вразливість до деструктивного впливу стресових факторів, а також розвинути ключові професійно важливі якості, зокрема, емпатію, стресостійкість, відповідальність та здатність до рефлексії.

В умовах воєнного стану та виникнення масштабних надзвичайних ситуацій, які переживає українське суспільство, зростає потреба у висококваліфікованих психологах, здатних не лише ефективно допомагати постраждалим, але й зберігати власне ментальне здоров'я. Відтак, проблема особистісної психокорекції майбутніх психологів ДСНС України набуває особливої значущості, адже від рівня їхньої внутрішньої рівноваги, сформованості професійної ідентичності та психологічної готовності до діяльності залежить якість психологічного супроводу, що надається підрозділам ДСНС України та постраждалим від надзвичайних ситуацій.

Своєчасне впровадження психокорекційних програм у процес фахової підготовки здобувачів вищої освіти сприяє попередженню професійного

вигорання, психотравматизації та формуванню ресурсу для ефективної майбутньої професійної діяльності.

З огляду на сказане вище, гостро постає питання дослідження ефективних методів особистісної психокорекції майбутніх психологів ДСНС України, що є науково обґрунтованою та практично доцільною відповіддю на запит сучасної системи психологічного забезпечення у сфері цивільного захисту. Тому у статті зосереджено увагу на методологічному та інструментальному аспектах особистісної психокорекції майбутніх психологів ДСНС України із використанням візуалізованих засобів глибинного пізнання у груповому психокорекційному процесі за методом активного соціально-психологічного пізнання (далі – АСПП).

Аналіз існуючих досліджень і публікацій. Проблема особистісної психокорекції у професійній підготовці фахівців психологічної галузі привертає увагу багатьох дослідників, що вказує на значущість глибинних психічних процесів у формуванні професійної ідентичності [3]. Одним із провідних напрямів вивчення внутрішньої феноменології особистості є психодинамічний підхід, у межах якого центральне місце посідає метод АСПП, розроблений Т. Яценко [4; 6; 8]. У своїх працях дослідниця обґрунтовує важливість процесуальної психодіагностики, що дає змогу не лише об'єктивувати несвідомі механізми психіки, а й інтегрувати їх у цілісну структуру особистості на вищому рівні розвитку.

Дослідження в межах методу АСПП присвячені феномену вини, мазохізму, тенденції до психологічної смерті, самодепривації тощо, які нерідко притаманні особам із

неусвідомленими внутрішніми конфліктами [1]. Такі деструктивні тенденції можуть істотно ускладнювати професійне функціонування майбутніх психологів, знижуючи рівень емпатійності, лабільності психіки, професіоналізму, стресостійкості тощо.

Серед наукових досліджень у психодинамічній парадигмі особливу увагу приділено опрідметненим засобам глибинного пізнання, які використовуються для активізації несвідомого й виведення на усвідомлення внутрішніх конфліктів [2; 4; 5]. Застосування таких інструментів дає змогу не лише діагностувати, а й трансформувати глибинні психічні бар'єри, що має ключове значення для професійної підготовки психологів, зокрема у сфері екстремальної та кризової психології.

Вітчизняні науковці (Г. Балл, О. Бондаренко, С. Максименко, Н. Ничкало, В. Рибалка, О. Киричук, С. Сисоєва, В. Семиченко, В. Татенко, Т. Титаренко, Н. Чепелева, Т. Яценко та ін.) наголошують на необхідності інтеграції глибинних психокорекційних підходів у освітні програми підготовки майбутніх психологів. Дослідження психологічної готовності до професійної діяльності доводять, що формування емоційної зрілості, здатності до саморефлексії та роботи з особистими переживаннями є необхідними умовами ефективної професійної діяльності психолога [2; 4].

Серед значущих досягнень дослідників варто відзначити створення методів і прийомів, що сприяють формуванню сприятливих умов для особистісної психокорекції майбутніх фахівців. Особистісна психокорекція виступає ключовою умовою становлення професіоналізму,

сприяє розвитку здатності до корекції, ефективному застосуванню набутих знань у практичній діяльності, а також формуванню професійної ідентичності, що ґрунтується на усвідомленні та подоланні психологічних внутрішніх бар'єрів та конфліктів. Важливою складовою підготовки практичного психолога є його психологічна готовність до діалогу, здатність встановлювати професійні стосунки й будувати конструктивну взаємодію з людьми, що значною мірою забезпечується розвиненою особистісною та професійною рефлексією [4].

У процесі практичної діяльності психолог може несвідомо переносити на клієнта власні внутрішні проблеми. Тоді як справжнє набуття професіоналізму полягає в досягненні гармонії між особистісно-людським та професійно-соціальним аспектами діяльності. Саме врівноваження цих двох складників і є центральним завданням психокорекції. Якщо переважає лише один з них, це може свідчити про психологічну незрілість фахівця: домінування особистісного аспекту без належного професійного регулювання свідчить про недостатню корекцію, тоді як акцент виключно на виконанні службових обов'язків, при ігноруванні особистісної складової, призводить до формалізму, втрати інтересу та механічного ставлення до роботи. За таких умов людина ризикує втратити зв'язок зі своєю справжньою сутністю. Тому у формуванні професіоналізму надзвичайно важливо враховувати значущість особистісного аспекту, адже саме він є джерелом внутрішньої мотивації та основою для актуалізації індивідуальності в професійній діяльності [4].

Таким чином, аналіз сучасних наукових джерел засвідчує наявність стійкого науково-методичного підґрунтя для здійснення психокорекційної роботи з майбутніми психологами ДСНС, яка ґрунтується на принципах глибинного пізнання та розвитку цілісної особистості.

Метою статті є дослідження психокорекційного потенціалу тематичного малюнку в контексті підготовки майбутніх психологів ДСНС України за методом АСПП.

Методи дослідження. Метод АСПП, який розроблено академіком НАПН України Т. Яценко [6; 7; 9; 4; 5], зорієнтований на пізнання психіки в її цілісності (свідоме / несвідоме), та ґрунтується на методологічних передумовах необхідних для ефектвної підготовки майбутніх психологів. Серед наукових проблем методу АСПП – особистісна психокорекція майбутніх психологів, нівелювання деструктивних тенденцій психіки суб'єкта (мазохізм, самопокарання, тенденція до психологічної смерті тощо). У діагностико-корекційному процесі АСПП використовуються опредметнені засоби глибинного пізнання (комплекс тематичних психомалюнків, малюнки на теми «Власне тату» і «Тату вини», репродукції художніх полотен, моделі із каменів, невербальні вправи тощо). Провідними механізмами організації психокорекційних груп за методом АСПП є: позитивна дезінтеграція і вторинна інтеграція психіки на більш високому рівні її розвитку [7].

У нашому дослідженні використано методику психоаналізу комплексу тематичних малюнків [5; 6], яка має потужний діагностико-корекційний ефект у процесі глибинного пізнання. Ця методика дає змогу переконатися в імперативному впливі

інфантильних чинників на поведінку суб'єкта, що актуалізують внутрішню мотивацію, та задають глибинну проблематику. Тематика малюнків складається із близько 40 тем, які виконуються респондентом спонтанно і вільно. За бажанням він може доповнювати комплекс власними малюнками, актуальними для нього темами та репродукціями художніх полотен. Психомалюнок використовується як з психодіагностичною, так і з психокорекційною метою.

У контексті професійної підготовки майбутніх психологів ДСНС України особливого значення набуває їхня особистісна психокорекція, спрямована на нівелювання деструктивних тенденцій психіки. Ці деструктивні прояви досліджуються у межах психодинамічної парадигми, практичним методом якої є АСПП. У процесі особистісної психокорекції майбутніх психологів важливою є робота з опредметненими засобами глибинного пізнання, які дають змогу відтворити несвідомі смисли, що впливають на професійне самовизначення та професійне спілкування. Метод АСПП передбачає інтеграцію діагностичних і корекційних процесів у форматі діалогічної взаємодії, що сприяє виявленню індивідуально-смыслових особливостей учасників, з урахуванням рівня психологічної зрілості, мотивації до самозмін та готовності до професійної рефлексії [8].

Особистісна психокорекція на основі психодинамічного підходу дозволяє актуалізувати приховані конфлікти, зняти внутрішню напругу та сприяти формуванню глибшого розуміння власних реакцій і продуктивних механізмів взаємодії з іншими [3]. У такий спосіб забезпечується формування ключових якостей психолога ДСНС України:

стресостійкість, емпатія, самоприйняття, самоконтроль, здатність до підтримки інших у кризових ситуаціях.

Безумовними принципами психокорекційної роботи, що функціонують у групі АСПП є: конфіденційність; емпатійність; добровільність; прийняття людини такою, якою вона є; емоційна щирість; безоцінність суджень; звернення один до одного на «ти» та на ім'я; відсутність критики, порад, заохочень та покарань, що нівелює актуалізацію периферійного захисту, і сприяє створенню позитивної атмосфери підтримки та захищеності суб'єкта в групі. Ефективність АСПП зумовлена мінімізацією зовнішніх стимулів до активності респондента, відсутністю алгоритмізованих настановлень чи завдань [1; 7]. Такий підхід не лише оптимізує внутрішні ресурси особистості, а й є необхідною передумовою успішного виконання професійних завдань психологом у системі ДСНС України.

Результати. У статті представлено аналіз емпіричного матеріалу (психомалюнків) майбутніх психологів ДСНС України. Під час практикуму з групової психокорекції (за методом АСПП) студентам-психологам було запропоновано перелік тематичних психомалюнків, з якого кожен мав змогу обрати ті теми, які викликали найбільший емоційний відгук. На основі цього вони створювали спонтанні малюнки, вільно виражаючи свої внутрішні стани, переживання та асоціації. Аналіз отриманих психомалюнків відкриває широкі можливості для глибшого розуміння особистісного світу майбутніх фахівців.

Зокрема, інтерпретація малюнків дозволяє виявити латентні емоційні

конфлікти, внутрішні бар'єри, актуальні потреби, домінантні емоції, дитячі травми, ступінь сформованості «Я-концепції» та образу себе як майбутнього психолога. Психомалюнок виступає засобом глибинного пізнання психіки, що робить його особливо цінним інструментом у груповому психокорекційному процесі. Крім того, з допомогою психомалюнків можна виявити нерозв'язані внутрішні суперечності, професійні страхи, сумніви щодо фахового вибору, а також особистий травматичний досвід, який може впливати на якість майбутньої професійної діяльності.

Також методика психоаналізу комплексу тематичних малюнків сприяє розвитку рефлексивних навичок, самопізнання і самоприйняття, що є важливою умовою професійного зростання. Психомалюнок як засіб самовираження дозволяє студентам усвідомити значущі для себе теми, розпочати діалог із власним внутрішнім світом, а також створити безпечний простір для емоційного розвантаження й подальшої особистісної психокорекції.

Представимо узагальнений аналіз психомалюнків респондентів, отриманих у психокорекційних групах за методом АСПП.

Психомалюнок студентки-психолога на тему «Я їду назустріч біді» (рис. 1) має виразне емоційне й символічне навантаження, що дозволяє провести його глибокий психологічний аналіз у контексті особистісного й професійного становлення майбутнього психолога. У центрі композиції зображено фігуру людини з написом на спині «Психолог», яка обіймає постраждалого та водночас крокує у напрямку зруйнованої та

палаючої будівлі. На тлі видно пожежні машини, карету швидкої допомоги та сірі руїни, що символізують наслідки надзвичайної ситуації.

У ході діалогічної взаємодії з респондентом уточнено, що центральним образом є психолог, який не уникає небезпеки, а свідомо прямує «назустріч біді».

Рис. 1. Психомалюнок на тему «Я йду назустріч біді»

У ході діалогічної взаємодії з респондентом уточнено, що центральним образом є психолог, який не уникає небезпеки, а свідомо прямує «назустріч біді». Це вказує на глибоке усвідомлення професійної ролі як місії допомоги в екстремальних умовах. Така позиція свідчить про внутрішню зрілість автора, його ціннісну орієнтацію на альтруїзм, емпатію та солідарність із постраждалими.

Для респондента обійми між психологом і постраждалою особою мають глибоке символічне значення – вони відображають не лише акт психологічної допомоги, а й готовність бути поруч у момент кризи, виступити опорою. Такий жест можна інтерпретувати як вираження інтегрованої особистісної установки на турботу, що є ознакою професійної ідентичності психолога. Сірі, димчасті тони будівлі на фоні – візуальний

символ травми, руйнування, хаосу. Водночас зелений колір землі та фігура психолога, спрямована вперед, створюють відчуття живої присутності, руху та надії. Такий контраст може бути відображенням боротьби особистості за збереження внутрішньої цілісності у відповідь на зовнішній деструктивний вплив.

Аналіз малюнку свідчить про наявність у автора чітко сформованого професійного наміру, рефлексивного усвідомлення викликів, із якими стикається психолог у кризових ситуаціях. Такий психомалюнок (рис. 1) демонструє готовність до дії, внутрішню мотивацію та стресостійкість. Малюнок інтерпретований як репрезентація особистісної позиції студентки-психолога, яка ототожнює себе з фахівцем, здатним діяти у надзвичайних умовах, брати на себе відповідальність, розуміти психо-

емоційний стан іншого, залишаючись при цьому в стабільному стані. Це свідчить про формування не лише професійної, а й екзистенційної зрілості, що є важливим критерієм психологічної готовності до практичної діяльності.

Представимо аналіз психомалюнку наступного респондента на тему «Минуле, до якого не хотілося б повертатися» (рис. 2). Психомалюнок є глибоко символічною візуалізацією особистісного досвіду, що розгортається у трьох смислових площинах:

хаотичне минуле, стан внутрішньої ізоляції та прагнення до відновлення. У лівій частині малюнка зображено неконтрольований клубок ліній, під яким розміщено напис: «Минуле, до якого не хотілося б повертатися». Такий графічний елемент є втіленням емоційного хаосу, психологічної фрустрації та наявності непрожитого травматичного досвіду. Вербальний компонент посилює смислове навантаження, свідчаючи про небажання знову переживати пов'язані з минулим почуття.

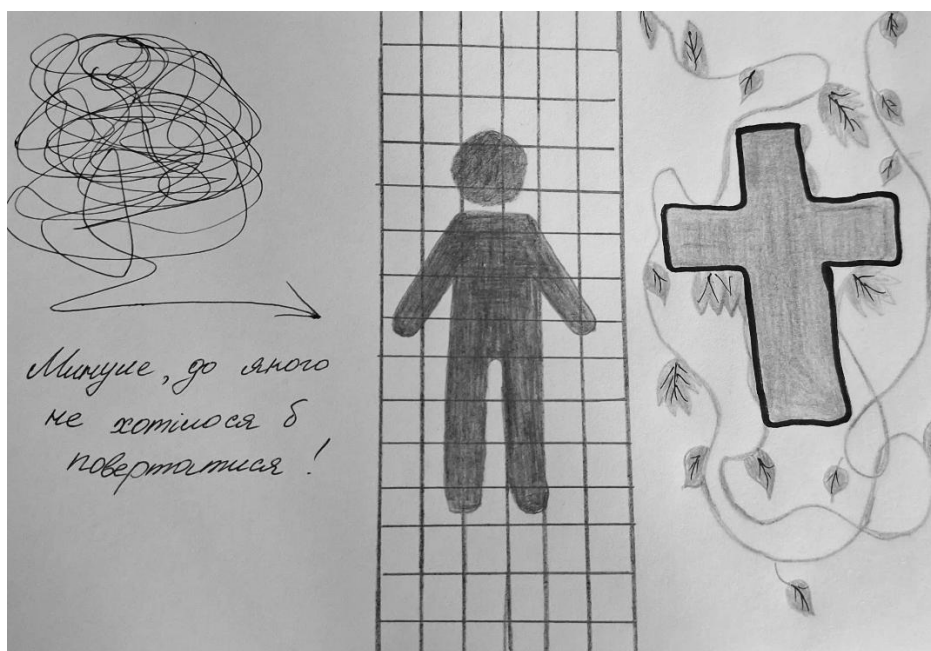

Рис. 2. Минуле, до якого не хотілося б повертатися

У процесі аналізу малюнка з респондентом з'ясовано, що центральна частина містить фігуру людини, заграбовану сіткою, що створює враження ув'язнення, і є метафорою внутрішнього стану – відчуття замкненості, ізолюваності, можливо, переживання безпорадності або сорому. Символіка обмеження (грати) та тіньова форма фігури свідчать про глибоку емоційну пригніченість і актуалізацію внутрішніх бар'єрів. Такий образ вказує на те, що

респондент ще не завершила трансформацію травматичного досвіду, але вже усвідомлює його наявність.

У правій частині розташований символ хреста, обвитий рослинним орнаментом. Хрест – універсальний архетип духовної трансформації, що може тлумачитися як символ надії, очищення, віри або ж прагнення до цілісності. В індивідуалізованому значенні респондента хрест набуває не релігійного смислу, а є індикатором глибокого особистісного переживан-

ня. У процесі діалогічної взаємодії з респондентом уточнено загальний емоційний фон малюнка та розташування інших символів, який можна інтерпретувати як візуалізацію непрожитої або витісненої дитячої втрати. Обрамлення хреста квітами та листям, які зазвичай асоціюються з життям, ніжністю та зростанням, вказує на те, що ця втрата має глибокий емоційний зв'язок із дитячими переживаннями, які залишилися неінтегрованими у свідомість особистості. Рослинні мотиви навколо хреста є спробою емоційно «прикрасити» або пом'якшити болісний спогад, надати йому естетичної форми, що характерно для механізмів психологічного захисту у випадках витіснених травм.

Таким чином, хрест у квітковому обрамленні для респондента виступає як символ втрати, що досі залишається значущою, але ще не отримала повноцінного емоційного опрацювання. Такий символічний зміст важливий у розумінні особистісної динаміки майбутнього психолога, оскільки непрожиті дитячі травми можуть впливати на професійну діяльність, емпатію, механізми проєкції й загальну психологічну стійкість. Отже, малюнок відображає складний внутрішній процес психо-емоційного опрацювання травматичного досвіду. Він ілюструє шлях особистості від хаосу через ізоляцію до поступової інтеграції та зцілення.

З позицій психоаналітичного та екзистенційного підходів, репрезентація та її аналіз сприяють виявленню глибинних конфліктів, актуалізації внутрішніх ресурсів та усвідомленню потреби в духовному або психологічному зростанні. Малюнок є цінним діагностичним інструментом для

дослідження особистісної проблематики майбутніх психологів і є підґрунтям для подальшої психоко-рекційної роботи.

Обговорення результатів.

Особистісна психокорекція є важливою передумовою у подоланні внутрішніх суперечностей і страхів суб'єкта. Під час сеансу психокорекції у респондента з'являється шанс усвідомити основні ризики своєї поведінки, ослабити внутрішню напругу і в майбутньому діяти більш раціонально. Це створює можливості для всебічного розвитку, оптимальної поведінки у соціумі і перспективи у побудові особистих стосунків.

Аналіз психомалюнків майбутніх психологів ДСНС України є надзвичайно важливим та цінним елементом їхньої професійної підготовки. Такий метод дозволяє виявити глибинні емоційні переживання, неусвідомлені внутрішні конфлікти, невирішені дитячі травми та актуальні потреби особистості, які можуть впливати на ефективність психологічної допомоги в екстремальних умовах. Оскільки діяльність психолога ДСНС України передбачає постійний контакт із чужими стражданнями, кризовими ситуаціями та травматичними подіями, важливою передумовою професіоналізму є здатність до саморефлексії, внутрішньої стабільності та емоційної зрілості. Глибинний аналіз психомалюнків відкриває можливість безпечного символічного вираження тих аспектів психіки, які не завжди можуть бути артикульовані вербально.

У процесі аналізу та інтерпретації власних психомалюнків респонденти продемонстрували глибокі внутрішні переживання, що стали предметом рефлексії й усвідомлення. Обговорення та аналіз символічного змісту

малюнків у безпечному психологічному просторі активізує процес особистісного пізнання, що є одним із ключових механізмів психокорекції.

У багатьох учасників психокорекційної групи спостерігалось усвідомлення прихованих емоційних станів, внутрішніх конфліктів та невирішених проблем, які раніше залишалися на рівні неусвідомлених переживань. Таким чином, використання комплексу тематичних психомалюнків сприяло актуалізації внутрішнього досвіду, створюючи умови для особистісного зростання, трансформації установок і формування більш цілісного «Я»-образу. Цей процес відповідає основним завданням особистісної психокорекції, зокрема: формуванню емоційної усвідомленості, розвитку рефлексивних здібностей, зміцненню внутрішніх ресурсів і підвищенню психологічної готовності до професійної діяльності в екстремальних умовах. Таким чином, аналіз психомалюнків не лише виконує діагностичну функцію, а й є важливим методом в опрацюванні особистісного досвіду майбутніми психологами ДСНС України. Психодіагностичний аналіз малюнків сприяє глибшому розумінню особистісної готовності майбутніх фахівців до роботи в умовах ризику й стресу, допомагає своєчасно виявляти уразливі місця в емоційній сфері та спрямовувати психокорекційні зусилля на розвиток внутрішньої ресурсності та професійної ідентичності.

Висновки. У результаті проведеного дослідження було підтверджено дієвість застосування АСПП (включно з методикою психоаналізу малюнків) в процесі підготовки майбутніх психологів ДСНС України як ефективного методу особистісної

психокорекції. Аналіз авторських психомалюнків, створених на запропоновані теми, дозволив виявити наявність непрожитих психотравматичних переживань, внутрішніх бар'єрів, емоційного виснаження, а також прагнення до внутрішнього відновлення, цілісності та професійного самоствердження.

Зміст малюнків відображає індивідуальні особливості переживання складних емоцій, таких як страх, тривога, відчай, ізоляція, водночас виявляючи й позитивні тенденції – наявність духовних опор, потенціалу до зцілення, здатності до саморефлексії та інтеграції травматичного досвіду. Особливу цінність має те, що процес аналізу малюнків сприяв глибшому усвідомленню респондентами власних психологічних станів, неусвідомлених внутрішніх конфліктів і прихованих потреб. Це, у свою чергу, активізувало процес особистісної трансформації, що є центральним завданням психокорекційної роботи.

Таким чином, психомалюнок виконує не лише діагностичну, а й корекційно-розвивальну функцію, слугуючи безпечною методикою для виявлення та опрацювання емоційно значущого досвіду. Для майбутніх фахівців, які працюватимуть із наслідками психологічних травм у системі ДСНС України, здатність до глибокої саморефлексії, емоційної усвідомленості та опрацювання власних внутрішніх проблем є критично важливою умовою професійної ефективності. Відтак, результати дослідження підкреслюють доцільність включення курсів з групової психокорекції до програм професійної підготовки практичних психологів, оскільки вони сприяють не

лише самопізнання, а й формуванню особистісної зрілості, психоемоційної стійкості та цілісної професійної ідентичності.

Література

1. Амурова Я. В. Особливості відображення феномену вини в малюнках тату : дис. ... д-ра філософії в галузі психології : 053. Переяслав, 2022. 385 с.

2. Галушко Л. Я. Мотиваційно-глибинні передумови психокорекції у професійній підготовці майбутнього психолога. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки. 2018. Вип. 7 (52). С. 166-172.

3. Іваненко Б. Б. Особистісна психокорекція майбутнього практичного психолога (на матеріалі підготовки психологів практиків за методом АСПН) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія». Київ, 2005. 20 с.

4. Концептуальні засади і методика глибинної психокорекції: підготовка психолога-практика: навч.

посіб.; за ред. Т. С. Яценко. Київ : Вища шк., 2008. 342 с. : іл.

5. Психодинамічний аналіз репродукцій художніх творів у підготовці психологів: навчальний посібник / Т. С. Яценко та ін. Дніпро, Київ, Інновація, 2018. 300 с.

6. Яценко Т. С. Механізм партиципації як мова несвідомого. Наукові записки. Серія: Психологія. 2024. Вип. 3 (5). С. 94-104.

7. Яценко Т. С. Теорія і практика групової психокорекції: Активне соціально-психологічне навчання: навч. посіб. Київ : Вища школа, 2004. 679 с.

8. Яценко Т., Івашкевич Е., Галушко Л., Кулакова Л. Діалог у глибинному пізнанні психіки суб'єкта: функціонування прагматичних референтних висловлювань. Психолінгвістика, 2022. 31(1) С. 187-232.

9. Yatsenko T. The relationship of conscious and unconscious: psychodynamic approach. Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools. 2018. № 26 (2). P. 335 - 353.

Y. Amurova¹, (Ph.D) in Psychology. Associate Professor

L. Halushko², (Ph.D) in Psychology, Associate Professor

¹National University of Civil Protection of Ukraine (Ukraine)

²Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University (Ukraine)

PERSONAL PSYCHOCORRECTION AS AN ESSENTIAL PREREQUISITE FOR THE SUCCESSFUL PROFESSIONAL ACTIVITY OF FUTURE PSYCHOLOGISTS OF THE SES OF UKRAINE

The article addresses the issue of personal psychocorrection in the professional training of future psychologists of the State Emergency Service of Ukraine. The study is grounded in the theoretical and methodological foundations of the psychodynamic paradigm and is based on the analysis of empirical data obtained from psychocorrectional groups through the method of active socio-psychological cognition. The article reveals the diagnostic and correctional potential of the ASPP method using thematic psychodiagnosis in the context of training future psychologists of the State Emergency Service of Ukraine. The article outlines the principles of psychocorrectional work, which serve as essential prerequisites for productive personal reflection, the development

of emotional awareness, the reduction of internal tension, and the creation of a safe space for in-depth exploration of the subject's psyche within the ASPP group format. The article presents the methodological foundations of psychodynamic theory, which underlie the organization and implementation of in-depth psychological research within the framework of active socio-psychological cognition (ASPP) group work. Attention is drawn to the importance of personal psychocorrection for future psychologists as a critical factor in ensuring their successful professional functioning. The study is devoted to identifying personal problems, internal conflicts, and emotional states of psychology students through the use of thematic projective drawings, which facilitate processes of personal awareness and psychocorrection of the individual. An analysis of psycho-drawings of psychology students who participated in group psycho-correction classes is presented, with a subsequent in-depth interpretation of their individualized content. The results of the study showed that the psychographic method allows us to identify unrelived childhood traumas, emotional barriers, the need for security, the search for meaning, as well as the individual's potential for internal growth. The implementation of verbal interpretation of drawings contributed to the activation of self-reflection processes, awareness of problem areas, and emotional relief, which corresponds to the tasks of personal psychocorrection. The article describes the advantages of the ASPP method in studying the underlying factors of the subject's personal problem and subsequent personal psychocorrection of the subject. The feasibility of the systematic use of psycho-drawing as a component of psychocorrectional work with future psychologists of the State Emergency Service of Ukraine is substantiated.

Keywords: active socio-psychological cognition (ASPC), psychocorrection, psychological drawing, future psychologists, personal problem, professional activity, reflection.

References

1. Amurova Ya. (2022). Osoblyvosti vidobrazhennia fenomenu vyny v maliunkakh tatu : dys. ... d-ra filosofii v haluzi psykholohii : 053. [Features of the reflection of the phenomenon of guilt in tattoo drawings]. Pereiaslav. 385 p. [in Ukrainian]
2. Halushko L. (2018). Motyvatsiino-hlybynni peredumovy psykhotekstii u profesiinii pidhotovtsi maibutnoho psykholoha. Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya 12. [Motivational-depth prerequisites for psychocorrection in the professional training of a future psychologist.] *Psykholohichni nauky*. Vyp. 7 (52). P. 166-172. [in Ukrainian]
3. Ivanenko B. (2005). Osobystisna psykhotekstsiia maibutnoho praktychnoho psykholoha (na materialy pidhotovky psykholohiv

- prakykiv za metodom ASPN) [Personal psychocorrection of a future practical psychologist (based on the material of training practical psychologists using the ASPN method)]. : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. psykhol. nauk: 19.00.07 «Pedahohichna ta vikova psykholohiia». Kyiv. 20 p. [in Ukrainian]
4. Kontseptualni zasady i metodyka hlybynnoi psykhotekstsi: pidhotovka psykholoha-praktyka: navch. posib.; za red. T. S. Yatsenko. (2008). [Conceptual principles and methodology of depth psychocorrection: training of a practical psychologist]. Kyiv : Vyshcha shkola. 342 p : il. [in Ukrainian]
5. Psykhoanaliz reprodukttsii khudozhnikh tvoriv u pidhotovtsi psykholohiv: navchalnyi posibnyk / T. S. Yatsenko ta in. (2018). [Psychoanalysis of reproductions of works of art in the training of psychologists] Dnipro, Kyiv, Innovatsiia. 300 p. [in Ukrainian]

6. Yatsenko T. (2024). Mekhanizm partytsypatsii yak mova nesvidomoho. Naukovi zapysky. [The mechanism of participation as the language of the unconscious]. Serii: Psykholohiia. Vyp. 3 (5). P. 94-104. [in Ukrainian]

7. Yatsenko T. (2004). Teoriia i praktyka hrupovoi psykhokorektsii: Aktyvne sotsialno-psykholohichne navchannia: navch. posib. [Theory and practice of group psychocorrection: Active socio-psychological training]. Kyiv : Vyshcha shkola. 679 p. [in Ukrainian]

8. Yatsenko T., Ivashkevych E., Halushko L., Kulakova L. (2022). Dialoh u hlybynnomu piznanni psykhyky subiekta: funktsionuvannia prahmatychnykh referentnykh vyslovliuvan. Psykholinhvistyka. [Dialogue in the deep cognition of the subject's psyche: the functioning of pragmatic referential utterances. Psycholinguistics]. 31(1) P. 187-232. [in Ukrainian]

9. Yatsenko T. (2018). The relationship of conscious and unconscious: psychodynamic approach. Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools. № 26 (2). P. 335-353. [in English]

Надійшла до редколегії: 06.05.2025

Прийнята до друку: 29.05.2025